WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

ГОДИНА II. БРОЈ 40.

НЕДЕЉНИ ЛИСТ

ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.

СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

Власник: СРПСКИ ПАТРИЈАРХ ГЕОРГИЈЕ. — Уредници: СЕРГИЈЕ ШАКРАК-НИНИЋ и САВА ПЕТРОВИЋ.

У НОВОМ САДУ 4. ОКТОБРА. 1892.

ЗВАНИЧНИ ДЕО.

Ш. С. 107. ex 1892.
168.

ОКРУЖНИЦА

срп. прав. нар. црквеног Школског Савета, издана свима епархијским школским одборима.

Књижара браће Јовановића у Панчеву штампала је с благословом подписаног Архиепископа, Митрополита и Патријарха треће издање књиге „Малаѧ Катакіѧ,“ састављене од почившег Димитрија Поповића, пароха негда сомборског, коју је иста књижара са свима правима од породице поменутог покојног састављача откупила.

Ово ново издање поменуте књиге нашао је овај Школски Савет у списак књига одобрених за српске народне школе увести, те о томе славни епарх. школски одбор извештавајући, позива уједно славно-исти, да то свима подручним школама обзнани.

Из седнице српског православног народно-црквеног Школског Савета, држане у Карловцима 25. августа (6. септембра) 1892.

ГЕОРГИЈЕ с. р.,
патријарх.

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

НЕЗВАНИЧНИ ДЕО.

ИЗМЕНА САБОРСКОГ ИЗБОРНОГ РЕДА.

У „народно-црквеном уставу“ начелно је измењен постојећи „изборни ред“ за срп. прав. народно-црквени сабор од 29. маја 1871. године. Саборски одбор и саб. одбор 15-рице споразумно предлажу сабору, да у будуће само свештенство бира својих 25 свештеничких посланика у сабор засебно, без утицаја световних бирача.

Нас је ваистину обрадовао споразум, који је постигнут компромисном радњом заједничке конференције оба одбора. Томе ће се споразуму обрадовати сваки прави син српске православне нам цркве, којему раздор, трзавица и трвење није елеменат душевне потребе и елеменат — родољубља.

Споразум сам по себи много вреди, а кад је тај споразум учињен тако мудро, да није оштетио ни једно право ни цркве — ни народа, ни јерархије — ни паства, онда је тај споразум, ако се сретне са споразумом већине сабора, истинити и сигурни весник мира, који је нама преко потребан.

Споразум је дело компромиса. Саборски одбор и одбор 15-рице је „међусобно попуштао и један другом на сусрет излазио“. Тако паметни људи и долазе до споразума у свакоме раду, у којем више фактора одлучују. Тако родољуби раде, кад је у питању опште добро. Тврдокорно тражити, да се све прихвати, што он жели, непримити ништа, кад не добија све, — може човек савестан само на свој властити рачун, па и са штетом чинити. Али непопустљив бити **у својим** принципима и начелима на рачун цркве и народа; или конзеквентан остајати у одбацивању свега, рад нечега и ради задовољења **свога личног уверења,** губити из вида општи интерес, — може само онај човек и онакав родољуб, којему је партија више него и црква и народ, којему је његово уверење, светије, него и најузвишенији интерес народа, вере и цркве. Тако што озбиљан и мудар родољуб, а уз то политичар, не сме чинити.

Оба одбора су показала објективност у своме раду, који у јавним стварима и мора и треба увек да потисне и најокорелију субјективност. Саборски одбор попустио је тако исто као и одбор 15-рице. Саборски одбор, шта више, у већем броју — а одбор 15-рице само у питању изборног реда и црквено-општинских председништава.

И сад је главно питање: има ли објективног разлога томе попуштању; је ли тиме интерес нар. црквене автономије повређен; је ли тиме опште добро изгубило што?

Са изменом изборнога реда не вређа се автономија; не губи се ништа, него се много добија.

Је ли изборни ред од 1871 неизменљив? Није. Је ли савршен? Није. И сабори греше и падају у заблуде. И сабор 1870 пао је у заблуду, учинио је погрешку, кад је и изборни ред саборски кренуо „реформом у напред.“ Погрешка остаје погрешком, ма била учињена и једногласношћу целога сабора; јер тек нећемо тврдити, да је једногласност нашега сабора символ непогрешивости!

Погрешка и заблуда не може се салвирати ни тиме, ако су у њој учествовали и сами они, чије се право њоме баш окрњило и оштетило. Зар једаред људи чине погрешке на своју штету? Homines sumus! Али и то је истина: да се погрешивошћу људи никад не може поништити суштина права и разлог његов.

Сабор од г. 1870 није могао сасвим збрисати заступство свештенства у сабору, јер оно је из историје самосталне српске државе, историјом овостраног нам живота освештано, и до данас у пуном јеку одржано, а и сам га карактер народно-црквеног сабора заједмчује и претпоставља.

Али, да се то право ослаби у последицама својим, боље рећи: да се тај свештенички сталеж у сабору осигура интересима извесне партије, која је онда доминирала, и која је мислила увек доминира-

WWW.UNILIB.RS

ти, а изван сабора да се стегне утицајем световних елемената, — требало је избор свештеничких заступника учинити одвисним од световних бирача и странке, која је онда још доминирала.

Политика измене саб. изборног реда изгубила се погледу и Епископата и свештенства у тадањој струји препорођаја нам автономног.

Епископат, чувајући само своја права и прерогативе, а свештенство делом **уз** епископат, делимице **уз** „народну“ странку, верујући потпуно својим вођама и странкама, нису ни налазили разлога, да испитују резервисане мисли и намере, које су се скривале у плану политике, која је и онда са бауком „сталешког заступства“ и на рачун „једних и истих интереса“ подривала и слабила право свештенства на самостално заступство у сабору, и примамљивала га под утицај партизанства. Ето, у томе је разлог једнодушности сабора од 1870, при донашању саб. изборног реда, на коју се неки и данас тријумфално позивају, у оскудици доказа за целисходност „једне од најлепших тековина онога времена“.

Ни други докази не помажу, јер не доказују. Кад се признаје свештенству право на 25 свештеничких мандата у сабору, тиме му се ipso facto признаје и **право заступања себе самог.** То је безусловна логика, која истиче из самога појма тога права. То је право једно — једно и исто. Јер иначе, шта значе **25** мандата свештеничких, шта значе **25** свештеничких посланика на сабору? Зашто свештеници у опште на сабору, и зашто баш 25? Молимо пре свега одговор на ово питање. **Ту је почетак.**

Право заступања себе самог на сабору не може нико ни оспоравати свештенству. Признао га је и сабор од 1870. Али, кад се то право признаје и признати мора, онда се мора признати и конзеквенција његова, а та је: да свештенство својих 25 заступника бира самостално, по својој слободној вољи. Онемогућити ту конзеквенцију права, значи изиграти само право, онемогућити практику права. А то је сабор од 1870 и хтео. Могао је, па је и учинио!

Али тиме није престало право свештенства да тражи „повратак у пређашње стање“!

Свештенство може и хоће то. И кад му радња саборских одбора тој жељи излази на сусрет, свештенству остаје, да ту радњу одобри и изјави се с' њоме солидарно. А кад свештенство то чини, чини не само на основу права, него још више на темељу свога искуства.

Двадесетгодишње искуство уверило је свештенство о тенденцији изборног реда од г. 1871; уверило га је о нецелисходности за саборско деловање и о убитачности по споразум свештенства са народом, а и по углед и достојанство свештенства.

Изборним редом од г. 1870, односно 1871, хтело се свештеничко заступство у сабору, и избор његов изван сабора, еманциповати од утицаја Епископата. Добро; али треба одмах окренути и другу страну тенденције његове и политике, а та је: од утицаја Епископата еманциповано свештенство требало је оковати утицајем световњака. Је л' тако, браћо Срби? Тако је. Што се дало крити 1870—72, није се могло скривати 20 година. Пукло је то свакоме пред очима.

О како је јадна наша објективност! Борило се најпре против првог утицаја, и данас се истиче нека бојазан од њега и кад га нема, а други се утицај врши неким уображеним правом, неком јурисдикцијом над свештенством, и никоме не паде на ум, нити радикални, нити либерални, да се убоји утицаја овога, који постоји.

Нико не чу у себи глас правде, па да рече: није 'вако право; ослобођено свештенство једног притиска, треба да је слободно и од сваког другог. Ал' то нико до сад не рече, јер је родољубље и пријатељство извесних људи према свештенству и хтело, да свештенство кулучи партајским интересима наших, сваки дан, по Богу, све многобројнијих партија.

А то свештенству више образ не подноси. До сад је то чинило „bona fide.“ да тиме служи општем добру, ал' га је време научило, да родољубље захтева његову самосталност, а његово ропство да је захтевао само интерес партија.

*

Данас свештенство мисли о својој глави и слуша диктат свога ума и своје савести. А тај је: свештенство треба да је слободно и самостално. Такво да је и у сабору; јер такво само и може важити и радити у сабору онако, како је законодавац, који му је осигурао 25 мандата и хтео и мислио, да ће важити и радити.

Свештенство треба да је објективни елеменат у сабору, изван партија, над партијама.

А крај данашњег изборног реда не може тако бити, јер његови мандати почивају на партајским условима. А то је убитачно и штетно по деловање сабора. Убитачно за то, јер свештенство данас у сабору није мандатар парода и свештенства народног, него мандатар странака, које су га на сабор послале. А као таково, оно не може објективно радити, нити какав положај заузимати у сабору, него увек бити под притиском партајског субјективизма, пришипетља ма чија. А то значи: у сабору се не може, крај данашњег изборног реда, никад чути глас свештенства, и ако је 25 свештеничких посланика уведено у наш сабор баш и ли за то, да се у сабору чује тај глас.

Изборни ред од 1871. није могао отклонити 25 свешт. мандата из сабора, али је у сабору спречио и онемогућио онај глас свештенства, што су га векови држали потребним и неопходним.

Осим тих убитачности, из изборног тог реда извире и друга, а та је у томе, што је свештенство њиме спуштено у вртлог партизанства најлокалнијег и најбезобзирнијег. А ко је хтео о томе размишљати, могао се уверити, да је то већ шкодило угледу и достојанству, и успешном вршењу позива свештеничког. Могао се уверити, да је то баш раскидало „споразум, љубав и слогу, која треба између нашег народа и свештенства да влада“.

Свештеник у вртлогу партизанства изложен је свему ономе, што у партијама бива, чиме се у њима бори и из њих пуца. Свештеник не сме бити такав нишан. На његовој хаљини остаје урезано и оно, што се с' капута махом спира и одбија. Њему и његовој мисији шкоди и опо, чиме се други партизани диче.

Свештенство, дакле, кад жели и одобрава измену саб. изборног реда од 1871. у правцу самосталног избора свешт. заступника, тражи то не толико у одбрани свога права, колико у интересу опште-народно-црквепоме.

Не распиње њега претензија, него га побуђује осведочење чистог и ничим непомућеног родољубља и пијетета према својој светој вери и цркви, да у име успешнијег саборског деловања, да у име споразума и перманентне снаге свештенства са народом, да у име свога успешног деловања у народу, које безусловно претпоставља углед и достојанствени положај свештенства, жели и одобрава измену саб. изборног реда.

И где је ту онда демаркацијона линија између народа и свештенства; у чему је цепање интереса свештеничких од народних; ради чега онда вечити спор? Је ли то озбиљна зебња, ил' на зиду баук?

Па зар само за то, ох људи божји, само за то зар да се повлачи демаркацијона линија, само за то да се цепају интереси а изазива вечити спор, за то зар, јер ће свештенство својих 25 свештеника заступника на сабору само за себе изабрати и јер световни бирачи не ће 75 него 50 заступника бирати по својој вољи?! О педантерију рачуна партизанских! О уверења из рачуна!

Је ли тиме оштећена автономија? Према коме? Према народу? А зар свештенство није део народа? — Нема ту опасности за автономију, а ко вели, да има, тај говори из партајске спекулације, тај баца песак у очи. Данас се тек деца плаше баука, а људи су давно престали.

Свештенство наше није језуитско. Оно је своме народу искрено и истинито одано. Оно не може допустити ни једном сталежу, да ватреније, да истинитије љуби своју веру, цркву и народ — од њега. Родољубље свештенства је искушано и у добру и на муци народној. Искушава се сваког дана у народном животу, а не само кад се начела дивидирају. То је истина, коју свештенство сме и може свакоме у брк рећи.

WWW.UNILIB.RS

А друга је истина, коју може и сме да каже, та: е хоће да је слободно и самостално. Хоће за то, јер је уверено, да као такво може много више добра и користи пружити позиву своме, а по томе и цркви и народу.

Нагађања: какви ли ће бити избори свешт. посланика после евентуалне измене изборнога реда, јесу субјективне конјектуре; али, да су ти избори већ 20 година излив партизанства и под притиском, то је факат, то је већ — истина.

Тога притиска, који је убитачан за опште добро, хоће свештенство да се ослободи, емансипира, рад општега добра.

Ако је то „сталешка“ тежња, мирном савести потврђујемо, да је — сталежа свештеничког. Ако је то „реформа у назад“, узимамо је на душу. Јер свештенство извршује акт своје дужности и акт родољубља, кад жели и одобрава, законитим путем измену постојећег саборског изборног реда.

Јован Јеремић,
парох бачиначки.

Р Е Ч

на 50-годишњем парастосу Саве Текелије,

што га је приредила „Матица Српска“ у новосадској саборној цркви 21. септембра 1892.

говорио:

СЕРГИЈЕ ШАКРАК-НИНИЋ

члан књижевног одељења и књижевног одбора „Матице Српске“.

(Свршетак.)

Шта је био Сава Текелија „Матици Српској“ као њезин доживотни председник и добротвор, колико је користио „Матици“ углед, сјај и величина имена Саве Текелије, колико је вредио онај нови дух и правац, што га је Текелија унео у пашу „Матицу“, најпосле, колико је силно морао љубити Текелија „Матицу“ нашу, кад јој је предао надзор над мезимцем и универсалним наследником својим и управу завода свога у Пешти — о томе ја у овој краткој беседи не могу и нећу опширније говорити, јер су о томе, позванији од мене, већ више пута пред лицем народа темељно и опширно говорили и писали.

Па ипак при овој задушној молитвикоју је баш славна „Матица Српска“ приредила у спомен своме најславнијем преда седнику и највећем добротвору народном, кад стојим на овом узвишеном месту, да у име славне „Матице“ говорим у славу неумрлом Сави Текелији, дужност ми је, да с највећим пијететом и признањем речем: да је Текелија био онај чврсти и јаки ступ, који је зграду „Матице Српске“ у најкритичнијем јој добу одржао, да је он онај велики добротвор, који је „Матицу“ у њезиној највећој материјалној оскудици издашно потпомогао, да је он био онај добри дух и геније српски који се као председник „матичин“ није задовољавао, да „Матица“ само књиге издаје и продаје, већ је био замислио и замисао своју постепено спроводио, да „Матицу“ претвори у учено друштво — у српску академију наука и уметности. Ко зна, да ли би наша „Матица“ данас и постојала, да јој није у најкритичнијем добу притекао у помоћ неумрли Сава Текелија?!

Па за то сви ми, који се око „Матице“ наше, као око добре мајке наше савијамо, сви, који се данас сретним осећамо, што имамо ту лепу и красну нашу културно-просветну кућицу, у којој смо сви своји и сви само за своје и са својима радимо — дубоко се поклонимо светој сени неумрлог Саве Текелије и са грудима пуним најчистије благодарности кликнимо на данашњи дан педесетогодишњице од дана смрти његове: Слава ти наш највећи председниче, слава ти велики наш добротворе — слава ти славо и дико наша!

О мезимчету текелијином, а поносу, узданици и утеси нашој, о будимпештанском

WWW.UNILIB.RS

васпитном заводу, у коме се из средстава монументалне закладе текелијине пристојно издржавају сваке године по 18 одабраних питомаца, те изображавају своје умове и оплемењавају своја срца, да буду интелигентни, родољубиви и честити Срби — такођер ми није нужно много говорити, јер свак зна, да је нашем народу Текелијин завод у Будимпешти најдрагоценије просветно огњиште, најплоднији расадник народне интелигенције и највећи културно-просветни храм, што га је икад подигло српско умље и родољубље, у намери, да роду и народу своме напредак у просвети и култури олакша. Закладa Текелијиног завода у Будимпешти има данас огроман капитал од близу 250.000 фор., а за 54 године, од када постоји тај завод, нађоше у њему до данас станишта и пристојних средстава за одржање и своје изображење близу 300 даровитих српских синова, од којих многи постадоше наши први људи у народу и родољуби, достојни имена славнога Саве Текелије!

Они, које је за данашњи дан чувство благодарности одвело у Арад, да по старом српском обичају вином прелију педесетогодишњу раку свога оца и добротвора, неумрлог Саве Текелије, који их је закладом својом изобразио и на ноге подигао, одужиће се над самим великим гробом достојном благодарношћу, а они, који су далеко од тога великога гроба бесмртнога свога и народног добротвора, ускликнуће на данашњи дан тамо, где су: слава ти, велики наш родитељу и племенити ранитељу — хвала ти, што си нас закладом својом потпомогао, да будемо оно, што смо! Слава ти и хвала до века!

Од свих, до сад поменутих заклада и завештаја великога родољуба народног Саве Текелије имао је и има наш сиромашни народ толике користи и благодети, да је за вечита времена обвезан највећом благодарношћу према своме највећем добротвору. Али има једна закладa Саве Текелије, која до сад још није потпуно одговарала оној цели, којој ју је неумрли меценат наменио. То је она велика војничко-свештеничка закладa, коју је основао Текелија год. 1838. знаменитим капиталом од 100.000 фор. на ту цел, да се та основна главница капитализира све дотле, док не порасте на 1.000.000 фор. те онда да се од 60.000 фор. годишњега интереса 20.000 фор. даје на војничке стипендије, 20.000 фор. на издржавање арадског српског епископа, а 20.000 фор. на издржавање срп. прав. свештеничког семинара у Араду.

Закладa је ова до сада само у толико цели својој одговарала, што се из њезиних средстава, почињући од год. 1841. до данас, многи синови бивших српских граничара изобразише у вишим војничким наукама — али свештеничким и богословско-просветним целима закладa ова до сада још није одговарала. По рачуну самога завештача та војничко-свештеничка закладa од 100.000 фор. имала је порасти на 1.000.000 фор. за 49 година, почињући од 1841. год., но пошто се из те закладе на војничке цели почели трошити и дуго се трошили већи приходи, но што је основним писмом опредељено било, то ће укупна закладa порасти на 1.000.000 фор. тек после 7—8 година. Кад дакле крајем овог XIX., или бар почетком XX. века иста закладa достигне своту од 1.000.000 фор., тада ће закладa та потпунце ступити у живот, те ће одговарати и својим свештеничким, односно богословско-просветним целима.

А како?!

По што је неумрли Сава Текелија из исте закладе своје наменио 20.000 фор. арадскоме епископу, само у томе случају, ако је православни арадски епископ Србин, а других 20.000 фор. наменио је српско-православном свештеничком семинару у Араду — у колико данас у Араду нема српског епископа, а по томе не може бити тамо ни српско-православног свештеничког семинара — с друге стране, по што је арадскоме епископу, бар што се Арада и арадских Срба тиче, законити наследник свагдашњи темишварски срп. прав. епископ, — то ће по измењеном основном писму, после 7—8 година, када ступи у живот цела свештеничко-војничка закладa, првих 20.000 фор., намењених арадскоме епископу, припасти у дотацију свагдашњем

WWW.UNILIB.RS

темишварском срп. прав. епископу, а других 20.000 фор. употребиће се на подизање српско-православног свештеничког семинара у Темишвару, Вршцу или Загребу — где св. Архијерејски Синод карловачки за најбоље и најцелисходније нађе.

И тако ће, ако Бог да, кроз кратких 7—8 година да ступи у живот најмонументалнија Текелијина заклада у износу од читавог 1.000.000 фор., те ће сва она три историјска сталежа: свештенички, војнички и грађански, а то је цео народ, да ужива благодети какве није уживао до сада ни од једног свога сина и добротвора. И тако ће друго поколење иза смрти неумрлог Саве Текелије без сумње — а тако ћемо можда и ми из првога поколења, после 7—8 година гледати пред собом дивну и радосну појаву: како дух бесмртнога Саве Текелије, и након 60 година после разлучења од свога тела, успоставља и из гроба васкрсава можда угаснуту, али нама данас преко потребну костајничку епископију са седиштем у Загребу, а уз успостављену костајничку епископију, подиже уједно срп. прав. свештенички семинар за образовање свештенства горњо-карловачке, костајничке и пакрачке епархије, у којима живи готово читава половина нашег народа с ове стране Саве и Дунава.

То друго поколење, које ће с радошћу гледати, како се црква и народ, школа и просвета наша у удвострученој мери користи вечитим задужбинама неумрлог Саве Текелије — по свој прилици ће се знати и хтети у двострукој мери и одуживати блаженој сени тога бесмртнога свога добротвора и генија!

А ми, који се за пуна пô века пîтасмо слатком храном, коју нам у богатим закладама својим даде неумрли Сава Текелија — сетимо се још једном, шта све од њега добисмо и примисмо, проценимо вредност његовог горостасног доброчинства, његових заклада и завештаја, па кад нам сијне кроз главу мисао, да смо од Текелије наследили можда више, но што и може један народ од једнога човека наследити, кад прорачунамо, да то наследство од Текелије, у корист наше цркве, школе и просвете иде на милионе, — онда при крају ове свете, задушне молитве, а свечаном овом приликом, када му држимо педесетогодишњи посмртни помен, уждимо у грудима својим ватрене осећаје највеће и најчистије благодарности према бесмртноме добротвору нашем, Сави Текелији, те му са пупом душом, а из дна благодарних срдаца својих ускликнимо: Слава ти, неумрли добротворе наш Саво Текелијо — слава ти и „вѣчна ти памать“!

ЈОШ ЈЕДНОМ

„о општем фонду за свештеничке удовице и сирочад.“

Чекао сам и чекао, да који старији брат, од мене бољи, вештији и искуснији, проговори коју и примети, што приметити има, на „предлог за уредбу о мировинском фонду за удовице и сиротну децу српског православног свештенства у опсегу српске митрополије Карловачке,“ коју је „уредбу“ саборски одбор у седници својој, одржаној 26. септембра (8. октобра) 1891 год. израдио и у 5. и 6. броју овога цењенога листа од о. г. јавности предао, како би ју проучити могли они којих се тиче, и како би исту „уредбу“ својим примедбама пропратили они, који о њој мислити и размишљати хоће и желе. Но у том мом чекању протече ево више од половине године дана, а ја чекано не дочеках; а не знам, да ли бих у опште и дочекао. Па како је наступило и последње време, јер нам је сабор — тако рећи — на прагу: то се ево латих пера, да о истој „уредби“ напишем, што написати имам и за нужно сматрам, пре него што иста „уредба“ на нашем црквено-народном сабору расправљена, примљена и узакоњена буде.

Ја ћу свој глас подићи, па шат тај глас не буде „глас онога, који у пустињи вапије.“

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Можно, да друга, па и старија браћа о истој „уредби“ ништа не проговорише, ништа о њој не приметише из разлога тога, што они „предложену уредбу“ у целини прихваћају; но ја исту „уредбу“ — овакову, каква је — прихватити све да хоћу не могу, ако нисам рад, да — тако рећи — дођем у опреку са самим собом; „предложену уредбу“ у целини прихватити значило би од моје стране: одрећи се својих речи, одустати од своје жеље. (Види: „С. С.“ 1891. год.: „О општем фонду за свештеничке удовице и сирочад“ бр. 24.—28.)

У 26. броју „С. С.“ пр. г., а на страни 411-ој напоменуо сам, да статути удовичког фонда у архидијецези одређују, да само удовице, односно сирочад оних свештеника потпору, односно мировину из истог фонда уживати могу, који су не само цео улог уплатили, него који су још после уплате три године дана живили; дочим удовице и сирочад оних свештеника, који су цео улог уплатили, али су пре навршене три године дана умрли — потпоре не добијају, мировине не уживају, него им се враћа уплаћени улог, са којим ће дотична удовица, извесно сироче прву годину дана још и које-како провући и проживити моћи; а за даље? — остаје им просјачки штап, или у бољем случају — туђа милост!

Разуме се, да овом и оваком одредбом цел свештеничког-удовичког фонда постигнута није а и не може бити; јер поред свега тога, што постоји свештенички удовички фонд, ипак ће бити не само једна и једно, него и више незбринутих удовица, напуштених свештеничких сирочади, а овамо је цел свештеничког-удовичког фонда баш та, да тога нема, и тога не буде.

„Предложена уредба“ саборског одбора пошла је у овом погледу једним кораком у напред, окренула је на боље.

Овако гласи §. 14.: „Ако који члан пре једне године од дана уплаћеног улога умре, повратиће се заоставшој удовици, односно сиротанима сав уплаћени улог, али без прилога и камата.“

Дакле: док се, по статутима удовичког фонда у архидијецези, иште, да неко свештено лице три године дана после уплаћеног улога живи, па да му заостала породица мировину уживати може — дотле се, по „предложеној уредби“ саборског одбора, захтева само једна година дана: свакако окрет на боље, корак у напредак.

Оваковом одредбом — без сумње — знатно је приближена граница, до које треба неко свештено лице у животу да допре, па да му удовица, односно сирочад његова по смрти му збринута и ухљебљена остану; знатно је скучен и смањен број незбринутих удовица, неухљебљених свештеничких сирочади.

Да, знатно је приближена граница, знатно скучен и смањен број. То стоји. Али и граница још стоји, још није уклоњена, још није утрвена! Број напуштених свештеничких удовица и сирочади знатно је скучен и смањен, но само скучен и смањен, али збрисан, уништен — није! А то је желити, за тим је тежити, да тога броја нема и не буде.

Па кад је већ саборски одбор својом „уредбом“ ишао за тим, да број незбринутих свештеничких удовица и сирочади скучи и смањи: није ли зар онда чудновато, да и тај скучени и малени број несастараних свештеничких удовица и сирочади збрисати не хтеде?! Или зар то беше немогуће?

Истина, издао је саборски одбор неку одредбу и у погледу оних свештеничких удовица и сирочади, којих су мужеви, односно очеви пре навршене године дана умрли.

„Предложене уредбе“ §. 22. друга алинеја гласи:

„. . . ако би се по времену приходи овога завода знатно повећали, моћи ће управа, на предлог епархијске власти, по околностима и потреби, постојеће мировине и припомоћи повисити, као и милостиње делити у границама ове уредбе.“

Но као што видимо и чујемо, удовице и сирочад оних свештеника, који су пре године дана умрли — збринути су условно: „ако и т. д.“ А кад то „ако“ не буде, тад се по себи разуме, да о њиховом састарању ни речи бити не може.

Но узмимо повољнији случај. Испунио

WWW.UNILIB.RS

се услов: „знатно се повећали приходи завода“ — па шта сад видимо? Прво и прво „повисиће се мировине и припомоћи“ оних свештеничких удовица и сирочади, за које је већ састарано, па тек ће се онда „делити милостиње“ оним свештеничким удовицама и сирочадима, који су остављени на милост и немилост света и људи!

На послетку треба знати, да ће се тим и таким свештеничким удовицама и сирочадима — „делити милостиња,“ која ће — да како — као такова зависити од милости овога и онога, Петра и Павла; а на коју „милостињу“ дотичне удовице и сирочад прâвâ немају, нити имати могу: могу искати, али — не морају добити. Па онда: колика ће та „милостиња“ бити, и да ли ће све удовице, односно сирочад дотичних свештеника примати једнаку „милостињу,“ или ће једна удовица већу, а друга мању, једно сироче добити више, а друго мање, — то све, без сумње, зависи од „милости.“

(Наставиће се.)

О ВАСКРСЕЊУ МРТВИХ И ВЕЧНОМ ЖИВОТУ.

(Поводом чланка преч. г. К. Станића „Једно питање са одговором.“ — „Глас Истине“ 1884. бр. 13 — 17.)

(Свршетак.)

На 68. питање: „А где су оне душе, које излазе из тијела, остајући у гњеву Божјем“? — даје нам иста књига овакав одговор:

„Мјесто њихово назива се различним именима. Прво се назива адом, у који је бачен био ђаво, који је с неба прогнан;... Друго назива се огњем вјечним... Такође тамом најкрајњом. Назива се оно још и другим именима; но сва показују, да је мјесто осуде и гњева Божјег, у које силазе душе онијех, који одавде одлазе у гњеву Божјем и који су одбачени“. (Стр. 200.)

„Посланица источних патријараха“ у свом XVIII-ом чланку каже овако:

„Душе људи, који су пали у смртне грехе, али при смрти нису очајавали, но су се пре растанка с овим животом покајали, али нису доспели, да принесу какве плодове покајања.... душе таких људи силазе у ад, трпе казне за учињене грехе, не губећи у осталом наде на олакшицу у истима.“

Као што видимо, душе праведних и душе грешних по разлучењу свом од тела не одлазе на једно место, не налазе се на једном месту; него на оделитим, посебним местима. Место, на коме се налазе душе праведних, разно се назива: „руке Божје, рај, наручје Авраамово, и царство небеско.“ Место, на коме се налазе душе грешних, такође има више имена: „ад, огањ вјечни, тама најкрајња и др.“

Па где је дакле „рај,“ а где „пакао“?

Пре него што одговорим, навешћу прво речи псалмопевчеве: „Куда бих отишао од духа твојега, и од лица твојега куда бих утекао? Да изађем на небо, ти си ондје. Да сиђем у пакао, ондје си.“ (Псал. 139., 7—8.) — и још речи пророчке: „Да се закопају у најдоњи крај земље, оданде ће их узети рука моја; и да изађу на небо, оданде ћу их скинути.“ (Амос 9., 2.) [Место: „најдоњи крај земље“ назива се у црквено-словенском јеванђељу „адъ“: „аще скрыются во адѣ;“ у њемачком пак јеванђељу преведено је са „Unterwelt:“ „Drängen sie auch bis in die Unterwelt hinab.“]

Дакле: „мјесто одређено за оне душе, које умиру у благодати Божијој“ т. ј. „рај“ налази се горе „на небу“; а место за „оне душе, које излазе из тијела, остајући у гњеву Божјем“ т. ј. „пакао“ налази се доле — „у најдоњем крају земље.“

Пошто је „П. И.“ навело и изрећало имена онога места, које је „одређено за душе“ праведних; и пошто је казало каквим се именима назива оно месго, где се налазе душе грешних — додаје одмах:

„Но сваки треба да знаде и то, да душе праведникâ, и ако се налазе на небесима, без обзира на то, до потпунога су-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNIBIBLIOTEKA.RS

да не добијају потпуне награде; исто тако и душе онијех, који су осуђени, не трпе потпуне казни; но послије пошљедњега суда душе заједно са тијелом добијају коначно вијенац славе и казну.“ (Пит. 68. стр. 200—201.)

А кад је тако онда сљеди: да се душе саме собом и без тела налазе: „у рукама Божијим, у рају, у наручју Авраамовом, у царству небеском;“ односно: „у аду, у огњу вјечном, у тами најкрајњој“; и да се онде налазе привремено, до „пошљедњега суда,“ трпећи, односно уживајући делимичну казан или награду.

И сад нам се само собом намеће питање: а где ће се налазити праведници, односно грешници после општег васкрсења и „пошљедњега суда,“ када им се душа сједини са васкрслим телом и прими потпуну награду или казан? Да ли на оном истом месту, где је душа, сама за себе и без тела — а до „пошљедњега суда“ — боравила; или ће они отићи на друго какво место? и где је то место?

На то питање не налазимо одговора у символичким књигама наше цркве. Али да би и на то питање одговорити могли, у томе ће нам помоћи св. писмо и већ споменути „Хришћански катихизис православне источне цркве.“

Но пре него што би на то питање одговорили — треба нагласити, да до „пошљедњега суда“ нико, па ни светитељи не ће примити праве, потпуне награде; као што пре истога суда ни најзакорелији грешник потпуне казни не ће примити. Св. ап. Павле изрично вели, да ће „у дан онај — дан пошљедњега суда — дати Господ, праведни судија, вијенац правде“ не тек само „свима“ онима, „који се радују његову доласку“; него да ће у тај „дан“ примити „вијенац правде“ од Господа — баш и он сâм (II. Тим. 4., 8) и то он, који се „потрудио више од свију њих“ т. ј. апостола (I. Кор. 15., 10.), па тим „трудом“ својим за славу Божију и веру веру Христову постао један од првих и највећих угодника Божијих.

А сад да наведем, како учи споменути „Катихизис“ о васкрсењу мртвих.

Пит. Кад ће бити васкрсење мртвих?

Одг. Васкрсење мртвих биће, кад буде крај овога света.

Пит. Дакле ће и овом свету бити краја?

Одг. Свет овај трулежни свршиће се тиме, што ће се преобразити у нетрулежни.

„Јер ће се и сама твар опростити од ропства трулежи у слободу славе деце Божије.“ (Рим. 8., 21.).

„Ново пак небо и нову земљу по обећању његову чекамо, где правда живи.“ (II. Петр. 3., 13.).

Пит. Како ће се свет преобразити?

Одг. Свет ће се огњем преобразити.

„Садања небеса и земља том истом речју (Божијом) задржана су, за огањ се чувају у дан суда и погибије безаконих људи.“ (II. Петр. 3., 7.) — (Види: „Једанаести члан вере.“)

Навешћу нешто из овог „Катихизиса“ и о „животу будућега века.“

Пит. А шта ће бити са неверницима и безаконицима?

Одг. Неверници и безаконици биће предани вечној смрти, или друкчије рећи, вечном огњу и вечној муци са ђаволима.

„И ко се не нађе записан у књизи живота биће бачен у језеро огњено. И ово је друга смрт.“ (Откр. 20., 15. и 14.) — (Види: „Дванаести члан вере“.)

На ове речи „Хришћанског катихизиса“ додаћу још и речи св. писма.

Старозаветни пророк Исајија у својој књизи овако говори: „Јер, гле, ја ћу — т. ј. Бог — створити нова небеса и нову земљу, и што је прије било не ће се помињати, нити ће на ум долазити“ (65., 17.), и још: „Као што ће нова небеса и нова земља, што ћу ја начинити, стајати преда мном, вели Господ, тако ће стајати сјеме ваше и име ваше.“ (66., 22.)

Новозаветни пак пророк, св. апостол и и јеванђелист, Јован богослов, у својој пророчкој књизи: „Откривењу“ — ово казује у глави 21-ој:

„И видјех небо ново и земљу нову; јер прво небо и прва земља прођоше и мора више нема. И ја Јован видјех град свети, Јерусалим нов, где силази од Бога с неба, приправљен као невјеста украшена мужу својему. И дође к мени један од седам анђела. . . и рече ми говорећи: ходи

www.unibib.rs УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

да ти покажем невјесту, јагњетову жену. И одведе ме у духу на гору велику и високу, и показа ми град велики, свети Јерусалим, гдје силази с неба од Бога. И град не потребује сунца ни мјесеца, да свјетле у њему, јер га слава Божија просвијетли, и жижак је његов јагње. И народи, који су спасени, ходиће у видјелу његову и цареви земаљски доносиће славу и част своју у њега. И не ће у њега ући ништа погано, и што чини мрзост и лаж, него само који су написани у животној књизи јагњета.“ (Стихови 1.—2.; 9.—10. и 23.—24.)

Налазимо даље још и ово:

„Благо онима, који творе заповести његове, да им буде власт на дрво живота, и да уђу на врата у град. А на пољу су пси и врачари и курвари, и крвници и идолопоклоници и сваки који љуби и чини лаж.“ (22., 14.—15.) „А страшљивима и невјернима и поганима и крвницима и курварима и врачарима и идолопоклоницима и свима лажама, њима је дијел у језеру, што гори огњем и сумпором; које је смрт друга.“ (21., 8.)

Пошто сам све ово навео, одговор на питање: где је место, на коме ће се налазити праведници и грешници после васкрсења и „пошљедњег суда“ т. ј. онда, када им се душа споји са васкрслим телом и приме оно, што су заслужили? — сâм нам се у уста меће.

Небо и земља, што сад постоји, то је „прво небо и прва земља.“ То „прво небо,“ и та „прва земља“ — „покорени су пропадљивости“ (Рим. 8., 20.). и по томе привремени су. — „Али ће доћи дан Господњи као лупеж ноћу, у који ће небеса с хуком проћи, а стихије ће се од ватре распасти, а земља и дјела што су на њој изгорјеће.“ (II. Петр. 3., 10.). „А у те дане, послије те невоље, сунце ће помрчати, и мјесец своју свјетлост изгубити. И звијезде ће спадати с неба и силе небеске покренути се.“ (Мар. 13., 24.—25.)

Дакле: ово привремено „небо и земља проћи ће“ (Мар. 13., 31.) т. ј. претвориће се у нераспадљиво: „опростиће се од ропства распадљивости“ и постаће и појавиће се „небо ново и земља нова.“

„Град свети, Јерусалим нов“ палази се на „новом небу;“ јер „ја Јован видјех град свети, Јерусалим нов, гдје силази од Бога с неба.“

„Сјеме и име“ праведника — по речима пророка Исајије — „стајаће пред Господем“ т. ј. „ући ће на врата у град, ходиће у видјелу његову“ и „биће им власт на дрво живота“; а грешници ће бити „на пољу“ — имаће „дијела у језеру, што гори огњем и сумпором.“

Да скупимо: душе праведникâ, растајући се од свог тела, „одлазе“ у ово „прво,“ привремено — „пропадљивости покорено небо,“ и ту чекају на дан васкрсења свога тела, и „пошљедњи суд,“ уживајући при томе делимичну и привремену награду; а кад у дан васкрсења праведници устану из земље, из гроба са својим телом, које није више обично, телесно: пропадљиво, смртно — него прослављено, духовно: непропадљиво, бесмртно, и „јаве се на суду Христовом, да прими сваки, што је који у тијелу чинио“ (II. Кор. 5., 10.) — тада одлазе на „ново“, „од ропства пропадљивости опроштено небо“: „улазе на врата у град и ходе у видјелу његову,“ добив „власт на дрво живота“ одлазе „у живот вјечни“ — уживају потпуну и вечну награду своју. — Душе пак грешника, напустив своје тело, „силазе у ад“ — „у најдоње крајеве“ ове „прве,“ привремене, „распадљиве земље,“ и ту — као и душе праведника — чекају дан васкрсења свога тела и „пошљедњи суд,“ трпећи и сносећи привремене муке и болове; у дан васкрсења спајају се душе грешника са њиховим, из гроба усталим телом, које је тако исто духовно: непропадљиво, бесмртно; и пошто су и они, заједно са праведницима предстали „суду Христовом,“ то они остају „на пољу,“ изван „града,“ или правије бацају се у „пакао,“ који се „баца у језеро огњено“ (Откр. 20., 14.), а то „језеро, што гори огњем и сумпором“ налази се на „новој,“ вечној, нераспадљивој „земљи,“ и ту грешници трпе и сносе „муку вјечну“ најтеже и најјаче болове.

То и толико имао сам приметити на учење г. Станића о васкрсењу мртвих и

WWW.UNILIB.RS УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

вечном животу, изложено у његовом чланку: „Једно питање са одговором.“

Нема сумње, да би на исто учење још и више и боље што-шта приметио и навео човек већег ума, оштријег ока и јачег богословског знања; човек, коме су приступачне књиге, у којима се садрже тумачења св. отаца и који их можда и сам има.

Ја тих и таквих књига немам, а до њих ни доћи нисам могао; а — на жалост своју — признати морам, да не знам, тако рећи, ништа о тумачењима св. отаца! А и како могу знати, кад се за време мога ђаковања, односно богослововања растумачило свега 3—4 главе св. писма, и то се тумачиле поједине речи, а не смисао појединих места св. писма?! А што сам и оволико навео и навести могао о догмату васкрсења мртвих и вечног живота, то је отуда, што сам нужне податке и доказе узимао из св. писма и из симболичких књига наше св. православне цркве.

Ја своје учиних: рекох, што могох и умедох. „Тѣмже молю вы оцы и братїа, ѡ погрѣшенїи мое нигдѣ ѡбрѣщете, прочитающе исправляйте и мене прощенїю сподобляйте.“ („Гласник“ св. V. стр. 20.)

У Банату 14. (26.) јула 1892.

Љубдраг Бошковић,
свештеник.

ЛИСТАК.

БЕЛЕШКЕ.

— (Свештеничка скупштина.) Као што нас из свих крајева наше простране митрополије карловачке извештавају, наше свештенство обојега реда са живим интересом очекује прву „општу свештеничку скупштину,“ која ће се састати у Новоме Саду 12. и 13. октобра о. г. ради остварења давно жељеног свештеничког удружења и ради расправе многих важних питања, која се тичу наше цркве, свештенства и народа. Не само из оближњих, већ и из најудаљенијих наших епархија извештавају нас многи и многи свештеници, да ће доћи на свештеничку скупштину — „давно и жељно чекану!“ У жељи да се виде са браћом својом, давно невиђеном, похитаће овамо у Нови Сад за 12. и 13. октобар и многи свештеници из горњокарловачке, пакрачке и будимске епархије. Свештеничким изасланицима из горњо-карловачке епархије, с обзиром на даљину пута и већи трошак, прикупили су, браћа им свештеници, ревеном потребне своте за подмирење путних трошкова. Свештенство из темишварске епархије доћи ће у великом броју на свештеничку скупштину већ с тога, што се исто свештенство брине и довија, како би у својим епархијама основало мировински фонд за свештенике, свештеничке удовице и сирочад, а то питање ће се свестрано расправљати баш и на овогодишњој општој свештеничкој скупштини — и то — колико је нама познато — у таковом правцу, е има изгледа, да ће се то по наше свештенство судбоносно питање на скоро најбоље и најцелисходније решити. Најпосле свештенство из бачке епархије и архидијецезе похитаће на скупштину у великом броју већ и због близине, а још више из живог интереса за овај општи свештенички покрет. —

Истина, да се неки свештеници жале, што је скупштина сазвана за 12. и 13. октобар, дакле за дане, који су између недеље и празника св. Параскеве, али ми ипак не сумњамо, да ће скупштина поред свег тога јако посећена бити.

Што се тиче реда и распореда саме скупштине, саопштавамо знања ради браћи свештеницима, да се чланови, који на скупштину дођу, *12. октобра, т. ј. у будући понедељак ире подне до 10 сахата, имају скупити у порти новосадске саборне цркве, те ире свега присуствовати свечаном призивању св. Духа, које ће се тога дана у 10 сата*

WWW.UNILIB.RS

ире подне у саборној цркви одржати. После призивања св. Духа скупиће се свештеници на одређено место, где ће се скупштина отворити, привремено конституисати и рад свој отпочети.

Ово саопштавамо браћи свештеницима за раније с тога, јер ће будући број овога листа изаћи истом онда, када браћа свештеници буду већ на путу, полазећи на скупштину!

— (Извештај о радњи епархијске управе темишварске за месец септембар о. г.) I. Епарх. консисторија темишварска држала је редовну своју седницу 22. септембра о. г, у којој су између осталих ови важнији предмети решени: Извештен је јерej Димтрије Ћирић, парох неметски, да му је министарство богочасти и јавне наставе обуставило издавање годишње припомоћи из фонда пок. Стевана пл. Дамаскина, коју припомоћ у смислу основног писма има свагдашњи парох неметски да ужива, — а обуставило му је ту припомоћ с' тога, што се при избору поменутог јереја за пароха неметског није црквена општина неметска ради пристајања најстаријег члана Дамаскинове породице обратила. Уједно је упућена црквена општина неметска, да од најстаријег члана Дамаскинове породице накнадно измоли приволу за садашњег свога пароха. — Узети су на знање извештаји Ђорђа Влаховића, окружног проте в. кикиндског, као председника испитне комисије за полагање стечајних испита, да су јерej Сава Поповић, адм. парохије у Срп.-Падеју, и јерej Иван Алексић, админ. парохије у Араду, затим свршени богослови: Софроније Јаконић, Партеније Сивчев и Драгутин Мојић стечајни испит положили. — На пријаву Љубомира Панића, окруж. проте в. бечкеречког, да неки прав. хришћани при погребима својих умрлих музику употребљују, — позвато је овој епархији подручно свештенство, да употребу музике при погребима строго забрани — На извештај Павла Јовановића, адм. прот арадског, да се парох дом у Црној-Бари у јако занемареном стању налази, — позвата је црквена општина црно-барска да парох. дом одмах оправи, јер ће у противном случају један члан консисторије изаслан бити, да о њеном трошку парох. дом оправити даде. — Молбеница Марије Јовановић, парох. удовице из Арада, ради получења државне припомоћи, спроведена је с' препоруком министарству богочасти и јавне наставе. — Потврђен је избор Петра Симића, свршеног богослова из В. Кикинде, за ђакона у В. Кикинди. — Штатути мокринског срп. црквеног печачког друштва спроведени су ради потврде, с' препоруком министарству богочасти и јавне наставе. — Изаслат је Ђорђе Влаховић, прота в. кикиндски, да у погледу потраживања пок. јереја Ђорђа Јовановића, бившег админ. парохије у Срп. Црњи, обрачун учини за црквеном општином срп.-црњанском. — Душан Јосимовић, свршени богослов, пристављен је за личног капелана јереју Георгију Михајловићу, пароху срп.-итебејском. — Молбенице компетената на парох. место у Новом Бечеју издате су црквеној општини ново-бечејској ради избора и именован је за конс. заступника при избору том Ђорђе Влаховић, прота в. кикиндски. — Исто су тако издате молбенице компетената на парох. место у Тиса-Ст.-Миклошу црквеној општини тиса-ст.-миклушкој ради избора и именован је за конс. заступника при избору том, такође Ђорђе Влаховић, прота в. кикиндски. — Молбеница јереја Ђорђа Вујића, админ. парохије у Наћфали, као јединог компетента на парох. место тамошње, издата је надлежном проти с' тим, да црквеној општину наћфалску на изјашњење позове, да ли жели компетента за свога сталног пароха. — На пријаву црквене општине срп.-неузинске, да је тамошња црква похарана, упућена је иста црквена општина, да кривичну пријаву надлежном кривичном суду поднесе. — Георгије Николић, админ. парохије фењске, припуштен је стечајном испиту. — За пароха у В. Ст. Миклушу именован је јерej Петар Агрима, досадањи админ. парохије мало-бечкеречке. — Молбеница јереја Саве Поповића, админ. парохије срп.-падејске, којом на парох. место у Дероња компетује, — спроведена је епарх. консисторији бачкој. — Расписан је стечај на парох. место у Башахиду. — Осим тога донесена су решења у брачним парницама, међу којима и једна пресуда.

II. Епарх. административни одбор темишварски држао је своју редовну седницу 23. септембра о г., у којој су следећи важнији предмети расправљени: Извештена је црквена општина наћлачка, да је 100 фор. државне припомоћи на цел зидања нове цркве добила — Исто је тако извештена црквена општина краљевачка, хрњаковачка и срп-ченејска, да је свака по 100 фор. у име државне припомоћи добила.

WWW.UNILIB.RS УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

— Саопштена је свима црквеним општинама министарска наредба у погледу биљеговања оних писама, која се у стране државе шаљу. — Пошто је смрћу Петра пл. Чарнојевића, бившег заступника световног реда на српском православном народно-црквеном сабору, модошки срез без свога заступника остао, то је изборни одбор модошког среза позван, да одмах на место Петра пл. Чарнојевића изабере заступника световног реда за срп. народ црквени сабор, који ће ове јесени сазван бити. — Призив председника црквене општине м. чанадске против овд. решења, којим је организација црквене скупштине мађ. чанадске наређена, поднесен је саборском одбору на другостепено решење. — Да би се штатут завештаја Марије Шифман рођ. Бибић по примедбама министра унутрашњих дела поправити могао, — изискан је од црквене општине меленачке, која са тим завештајем рукује, оригиналан штатут тога завештаја. — Извештена је црквена општина батањска, да они поседници, који у Батањи поседа имају, али тамо не станују, нису дужни црквеној општини батањској парохијал плаћати, него оној црквеној општини где станују. — Позвате су све црквене општине, да предрачуне своје сваке године најдаље до новембра месеца и да рачуне своје редовно сваке године управи овој на прегледање подносе. — На пријаву црквеног одбора срп. прав. црквене општине арадске, да се због неупутног понашања неких чланова скупштине, који председника и друге скупштинаре вређају, ни једна скупштинска седница одржати не може, — изаслат је прота арадски, да стање ствари извиди. — Дозвољено је срп. прав. црквеној општини чаковачкој, да торањ своје цркве, због краткоће времена и без одржане дражбе на мањак, по приложеном прорачуну и плану оправити и за покриће тога трошка нуждан зајам подићи може. — Основно писмо опоруке пок. Мите Рошуловића, становника чаковачког, који је све своје имање оставио срп. прав. црк. општини чаковачкој, издато је конс. фишкалу на мњење. — Дозвољено је црквеној општини арадској, да и без предходно одржане дражбе на мањак под руковањем њеним стојећи „дом златне звезде,“ по приложеном прорачуну оправити може. — Одложено је одобрење куповног уговора, по коме је црквена општина санадска купила једну кућу за парохијски дом, док иста општина не поднесе односни скупштински записник и грунтовни извод сврху купљене куће. — Позвате су све црквене општине, да дугујуће прилоге за овоепархијски фонд уплате. — Наређена је реорганизација црквене општине српчењске. — Одобрена је организација и конституисање црквене скупштине кетфељске. — Од црквене општине иванђанске припослата свота од 8 фор. 65 нов. у име саборског трошка и 21 фор. 11 нов. у име вероисповедних приноса, — послата је управи српског народног црквених фондова. — Молба Арсе Поповића, становника в. бечкеречког, да му се купатило „Русанда“ под закуп изда, издата је црквеној општиној меленачкој, да исту у своме делокругу реши и да о решењу своме управи овој извештај поднесе. — Одобрени су закупни уговори о издавању под закуп упражњених парохијских сесија у помешаним црквеним општинама. — П. М.

— (Свештенички збор протопресвитерата панчевачког) држан је у Црепаји 23. септембра о. г. Како нам јављају, било је свештенство на збору многобројно заступљено. На збору се већало и расправљало о „нацрту правила за свештеничко удружење у митрополији карловачкој.“ Збор је уједно изабрао и заступнике, који ће панчевачки протопресвитерат заступати на општој свештеничкој скупштини, која ће се држати 12. и 13. октобра о. г. у Новоме Саду ради остварења свештеничког удружења. За те заступнике одређени су: Сава Стојшић, окружни прота панчевачки, и Лука Поповић, парох панчевачки.

— (Срдита немоћ.) Поред јавнога позива, што га је управио на све наше свештенство, обојега реда, „одбор за припремну радњу око остварења свештеничког удружења,“ саопштио је г. Лазар Каћански свештеник сентомашки, у 115. бр. „Браника“ на своју руку и браду састављени други неки свој позив, којим, у срдитој немоћи својој, буни свештенство на отпор против свешт. удружења, те уједно, неспретним стилом и несланом логиком, хоће да прејудикује самој радњи опште свештеничке скупштине. — Кад знамо, да се огромна већина нашега свештенства одушевљено изјавила за опште свештеничко удружење, и кад верујемо, да је та огромна већина доста свесна, да сама о својој глави каже: шта хоће и шта неће — онда мислимо, да је скроз неупутан поступак г. Лазара Каћанског, који се нерасудно, с политичко-страначком тенденцијом, ставља у опреку, са огромном већином нашег свесног свештенства

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

и кад се он истиче, да цело свештенство учи црквеној свести и српском родољубљу! Толико за сада, а бољи и потпунији одговор добиће г. Лазар Каћански на самој свештеничкој скупштини — па нека дође, да га чује и утуби!

ЧИТУЉА.

— († Никола Ракић) парох батски (у будимској епархији) умрьо је после дуготрајне болести 20. септембра, а погребење 22. септембра о. г.

Покојник се родио 1825. год. у Сентандрији, где му је отац свештеник био. Рукоположен је за свештеника пок. епископом Платоном 1851. године. Служио је као свештеник у предграђу сентандријском: Збегу 25 година, у Адоњу 9 година, а у Бати 7 година — свега дакле 41 годину.

Остао је још у млађим годинама удов — са двоје деце, од којих син му, Владимир, био је парох коморански и као такав је пре неколико година умрьо, а кћи му Јелена удата је у Будимпешти. Покојников живот био је буран и немиран — а тој бури и немиру ето је смрт крај учинила.

Бог да му душу прости!

— († Стеван Богдановић) свршени богослов, преминуо је дне 15. (27.) септ. о. г. у Врешцу (Лика) у наручју својих родитеља Луке и Саве, у 23-ој години свога живота. Покојник је био одличан ђак и у гимназији и у богословији. Родитељи истрошише за његово школовање све што имадоше, полажући на њ' све своје наде Али је промисао Божији друкчије одлучио, него што они сноваше.

Тијело покојниково опојао је и до гроба испратио млади свештеник Миланко Борић. Над отвореним гробом држао је учитељ Р. Н. бесједу, у којој је блажио тугу родитеља и села, које све оплакује покојног Стеву, је оно има врло мало синова, какав би му Стево био.

Лака му црна земља!

Т. О., парох.

181 **ЈАВНА ЗАХВАЛНОСТ.**

Срп. прав. црквена општина кленачка изјављује најтоплију захвалност врлим овдашњим Србима, и то:

Госп. Јовану Михајловићу, трговцу и становнику хртковачком, који поклони нашем св. храму 4 рипиде, 2 чирака и крст у вредности од 100 фор; госп. Петру Јовановићу, трговцу кленачком, који је поклонио нову одежду са свим прибором у вредности од 70 фор.; и врлим овдашњим ратарима браћи Сејзовићима, који поклонише 2 сребрна чирака на часну трапезу у вредности од 40 фор.

Дај боже, да да се и остали угледају на њих! Хиљадили се овакови Срби! Живили!

У Кленку 24. септембра 1892.

Антоније Апостоловић, парох. Живко Берановић, предсједник.

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ. 179, 1—2

Српска црквена општина новосадска треба четир чиновника, и то: књиговођу, перовођу, благајника и егзекутора писара.

Књиговођина је плата 800 ф., перовођина 300 ф, благајникова 500 ф., егзекуторова 500 ф. и 2% од укупног уплаћеног парохијала.

Књиговођа и егзекутор полажу кауцију у износу једногодишње им плате, а благајник у износу двогодишње плате. Кауција та мора бити у готовом новцу или у државним папирима.

Чиновници се ови бирају на три године, а дужности су им обележене у општинском штатуту, који се може сваки дан видети у општинској писарници, где се плаћа павохијал.

Списе и молбе ваља поднети потписаноме одбору најдаље за четир недеље дана од од данас.

У Новом Саду, 19. септембра 1892.

Црквени одбор српске православне црквено-школске општине новосадске.

СТЕЧАЈ. 180, 1—2

Расписује се стечај на једно место из закладе Стевана Николића.

Стипендија износи 126 фор. годишње.

Молбеници на то место ваља приложити: крштено писмо, лекарску сведоџбу, школску сведоџбу и сведоџбу о сиромаштву.

Првенство на ову стипендију имају сродници добротвора Стевана Николића и сестре му Василије.

Ко жели добити ово стипендијско место, нека поднесе своје списе најдаље за четир недеље дана од данас, потписаноме одбору.

У Новом Саду, 19. септембра 1892.

Црквени одбор српске православне црквено-школске општине новосадске.

ОГЛАС ЛИЦИТАЦИЈЕ.

Подписана манастирска управа предузеће знатније оправке на своме манастирском здању, у коју сврху расписује овим јавну устмену минуендо лицитацију на дан 15 (27.) октобра т. г. у 9 сати пре подне у манастиру Јаску.

WWW.UNILIB.RS

Ти оправци састоје се по предрачуну у следећем:

1.)	Зидарске радње без материјала	1433 ф. 35 н.
2.)	Зидарски материјал — — —	2125 ф. 50 н.
3.)	Лимарске радње са материјалом	263 ф. 16 н.
4.)	Ковачке радње са материјалом	103 ф. 91 н.
5.)	Тесарске радње са материјалом	2833 ф. 60 н.
	Укупно	6759 ф 52 н.

Позивају се сви они, који ове оправке предузети желе, да реченога дана и сата на лицитацију дођу и собом понесу 10% вадиум од прелиминиране своте.

План и поближи услови могу се сваки дан пре лицитације у манастиру Јаску увидити.

Манастирска управа, Јазак 8 октобра (26 септембра) 1892.

Сава игумен
са братством.

182, 1—3

СТЕЧАЈ.

183, 1—3

Овим се расписује стечај на упражњено односно новоустановљено место учитеља на српској четвороразредној, мешовитој вероисповедној салашкој школи у Сенти, која се издржава из „закладе блажене успомене Ђене Брановачког и супруге му Иде рођене Вујић“

Ово место салашког учитеља сенћанског, скопчано је у смислу опоруке и основног писма са годишњом платом од 500 фор. а. вр. и у новозиданим зградама, са слободним, из две собе, кујне, кућерка (шпајза), подрума и тавана станом, са шталом и шупом. Ове зграде налазе се на земљишту од два дистриктска ланца земље, од којих један део сачињава авлију, а од другог дела дужан је учитељ четврт ланца земље, у смислу основног писма, на воћарску и повртарску башту за обучавање школске деце употребити. —

Изабрани учитељ биће дужен у смислу постојећих народно автономних уредаба, и законских опредељења, звање своје одправљати, осим тога школску децу у веронауци и црквеном појању обучавати, даље колико му према удаљености те школе, околности допуштале буду, особито у пролеће и у јесен, са својом школском децом, кадикад свецем и недељом цркву посећивати, тамо као и остали учитељи појати, односно појање потпомагати и испомагати. —

Који жели ово место получити, има исказати, да је Србин православне вере, и да одговара свима законом прописаним захтевима. Молбеснице са дотичним школским и осталим сведоџбама снабдевене, имају се управити на местни школски одбор, у течају од шест недеља, почињући од првог увршћења овог стечаја у дотичним листовима. —

Из седнице местног школског одбора српске сенћанске православне црквене општине, држане 15. септ. 1892. год.

Ђ. Теодоровић,
перовођа

Васа Вујић,
председник.

III С. 137 ex 1892.

СТЕЧАЈ.

169, 3—3

Ради попуњења једног учитељско-помоћничког места у српској православној вишој девојачкој школи у Панчеву расписује се стечај.

Учитески помоћник, који ће на ово место постављен бити, имаће дужност да предаје мађарски и немачки језик, а по потреби још и други предмет.

Плата је 800 фор. годишње.

Компетенти имају своје молбенице обележене крштеним писмом, сведоџбом о учитељском оспособљењу, политичном и моралном владању и досадањој служби својој српском православном народно-црквеном школском савету у Карловцима најдаље до 1. октобра т. г по ст. кал. поднети.

Из седнице ср. прав. нар. црквеног Школског Савета држане у Карловцима 25. августа (6. септембра) 1892.

СТЕЧАЈ.

178, 2—3

Расписује се стечај на упражњено место систематизованог парохијског помоћника у Башахиду. Интеркалар траје до 18. јануара 1893 године.

Молиоци имају своје, са нужним сведоџбама о свршеним наукама устројене и довољно биљеговане молбенице, путем својих претпостављених власти, потписаној епарх. консисторији најдаље до 19 октобра по ст. календару поднети.

Из седнице епархијске консисторије темишварске, држане у Темишвару 22. септембра 1892.

Епархијска консисторија темишварска.

„Српски Сион“

излази сваке недеље на великом табаку.

Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 4 фор., на по године 2 фор., а на четврт године 1 фор. За стране земље на годину 5 фор. Из Србије прима претплату књижара В. Валожића у Београду.

Поједини бројеви стају 10 новчића.

Претплата и огласи

шаљу се издавачкој српској књижари и штампарији **Браће М Поповића** на главној пијаци, а рукописи уредништву „Срп. Сиона“ у Нови Сад.

За огласе и објаве плаћа се по 6 новч. од једног реда ситних слова, а за жиг сваки пут по 30 новч.

Рукописи се не враћају.

Издање српске књижаре и штампарије Браће М. Поповића у Новоме Саду.